

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

УДК 373.2.011.33-053.4

<https://doi.org/10.28925/2311-2409.2022.384>

Л. Гаращенко

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053
l.harashchenko@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0002-5957-7256

О. Літіченко

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053
o.litichenko@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0002-7004-3837

Т. Шинкар

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053
t.shynkar@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0002-5957-7256

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ

У статті розглядаються актуальні проблеми організації освітньої взаємодії з дітьми раннього віку. Вивчено та узагальнено погляди науковців та практиків щодо оптимізації виховання і розвитку дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти. Акцентовано увагу на важливих проблемах, що турбують фахівців щодо змісту освіти, кадрового забезпечення дошкільної освіти, різних форм освітньої взаємодії, методичного інструментарію. На основі теоретичного аналізу визначається роль, місце та проблеми підготовки фахівців дошкільної освіти до здійснення психолого-педагогічного розвитку дітей раннього віку.

Ключові слова: зміст освіти, цілісний розвиток дітей раннього віку, освітня взаємодія, освітній процес, діяльнісний і компетентнісний підходи, психолого-педагогічний супровід, програмно-методичне забезпечення.

© Гаращенко Л., Літіченко О., Шинкар Т., 2022

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022

Постановка проблеми. Загально-відомим є той факт, що значення перших років життя дитини є надзвичайно важливим для її подальшого розвитку. Ранній вік посідає особливе місце в загальному перебігу психофізичного й соціального розвитку дитини та є найбільш сприятливим до соціальних і педагогічних впливів, інтенсивного розвитку мовлення, пам'яті, образної уяви та мислення (Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку, 2020).

Однак у сучасній практиці освіти резерви дітей раннього віку значною мірою не реалізуються. Це, насамперед, пов'язане із недостатньою обізнаністю батьків щодо виховання і розвитку дітей раннього віку, недостатньою професійною компетентністю вихователів у галузі фізичного й психічного (емоційного й інтелектуального) розвитку дітей. Батьки і педагоги часто недооцінюють потенційні можливості і здібності дітей цього віку. З іншого боку, популярною стає практика раннього навчання дітей задля забезпечення успішного навчання у школі чи майбутньому. Саме тому інколи виховання дітей раннього віку передбачає лише організацію догляду за дітьми, турботу про їхнє фізичне здоров'я, а цілісний розвиток особистості дитини цього віку відсувається на другий план. Або ж дорослі нав'язують дитині трьох років шкільну практику навчання, перетворюють методики навчання дітей раннього віку у самоціль, з орієнтуванням лише на результат, а не на створення оптимальних умов розвитку дитини з урахуванням особливостей її фізичного та психічного розвитку. Прикметно, що під час такого підходу емоційно-особистісна та соціальна сфера дитини, її власна активність зазвичай ігноруються. Небезпечним наслідком неадекватного фізичного, психічного та емоційного навантаження може бути збільшення психосоматичних захворювань в ранньому чи в дошкільному віці тощо. З цього приводу маємо покликатися на академіка І. Беха, який акцентує на тому, що заперечуючи штучну акселерацію психічного розвитку дитини, слід повсюдно збагачувати цей розвиток. Якраз у цьому полягає сутність психолого-педагогічної доктрини ампліфікації, яка у різних варіантах модифікації реалізується у нинішніх соціальних умовах функціонування дошкільної освіти. Означена доктрина ґрунтується на чіткому врахуванні закономірностей розвитку психіки індивіда (Бех, 2018). У зв'язку з цим маємо переконання, що основою організації умов для цілісного розвитку дитини раннього віку мають бути, у першу чергу, уявлення про внутрішні механізми розвитку дитини та реальні можливості закладу дошкільної освіти щодо створення адекватних умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні підходи до організації дітей раннього віку обґрунтовані в наукових доробках

Л. Артемової, Н. Гавриш, О. Кононко, К. Крутій, О. Рейпольської, О. Саприкіної, В. Паніної, Т. Піроженко, Т. Поніманської, Н. Шкляр та ін. У наукових доробках Н. Гавриш знаходимо сутність поняття *розвиток дитини раннього віку*. Дослідниця зазначає, що сутність цього поняття має відповідати прагненню максимально повно реалізувати всі закладені в дитині природні можливості. Це зумовлено такою організацією освітнього простору, в якому дитина змогла б успішно розвиватися фізично та реалізувати свою природну пізнавальну й соціальну активність відповідно до вікових потреб, набувала б життєвого досвіду, навчаючись діяти, зіставляти й упорядковувати різні предмети й об'єкти (Гавриш, 2021).

У колективній монографії «Виховання дітей раннього віку у закладах дошкільної освіти різних типів» знаходимо педагогічну максиму, яка полягає в тому, що орієнтування на ціннісні пріоритети виховання дітей раннього віку зумовлює вибір такої моделі організації освітнього процесу, у якому діти мають право вибору та можливості самостійно знаходити шляхи розв'язання завдань або проблемних ситуацій (у межах свого особистого досвіду) (Васильєва, Гавриш, Рагозіна, 2021).

Дослідники наголошують, що у процесі становлення предметної діяльності у зв'язку з ускладненням предметно-орудійних дій дитина досягає нового рівня особистісного розвитку (А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Піроженко та ін.) (Васильєва, Гавриш, Рагозіна, 2021). Розвиток дитини полягає в якійсь зміні діяльності завдяки ускладненню цілей, завдань, предметних дій, операційної й мотиваційної сторін кожного з видів, а також унаслідок зміни самої позиції дитини, яка, накопичуючи досвід, стає більш активною й самостійною (Піроженко, 2018). Розділяємо думку В. Рагозіної, що сучасна дитина раннього віку відзначається певним дисбалансом фізичного і психічного розвитку, що актуалізує розробку стратегії освітніх впливів з боку дорослих (Рагозіна, 2015).

У сучасних дослідженнях у галузі сенсорного розвитку дітей раннього віку значна увага приділяється розробці якісного дидактико-методичного супроводу освітнього процесу в групах раннього віку (Рагозіна, 2015). Дослідники пропонують використовувати різноманітні сучасні засоби розвитку дітей раннього віку: ігрове поле, набірне полотно, коректурні таблиці, дидактична рамка, засоби в організації рухової діяльності: маркери (предметні та ілюстровані картинки, геометричні фігури пласкі, різного кольору), динамічні конструкції (піраміда з полочками, місточок, чарівні будиночок та дерева, будиночок із кімнатами та меблями), гаджети та спеціально підібрані художні твори (картини живопису, твори декоративно-ужиткового мистецтва, розроблені на їх основі дидактичні посібники — картина-пазл, картини з кубиків — під час про-

ведення образотворчої діяльності дітей та ін. (Broström, 2006; Гавриш, Васильєва, Рагозіна, 2021). Ми повністю погоджуємося з думкою науковців і практиків про необхідність правильного, теоретично і методично обґрунтованого супроводу рухових, побутових, предметно-орудійних, ігрових дій дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти.

З огляду на вищевикладене вважаємо, що аналіз актуальних проблем практики організації освітньої взаємодії з дітьми раннього віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти набуває важливого значення, що й визначило **мету** нашого дослідження. Розгляд цієї проблеми передбачає розв'язання таких завдань:

1. Проаналізувати сучасні пріоритети розвитку дітей раннього віку.
2. Вивчення стану освітнього процесу в групах раннього віку в закладі дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Результати аналізу теоретичних джерел та практики освіти дітей раннього віку дозволяють нам визначити сучасні пріоритети розвитку дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти:

- натепер кожен заклад дошкільної освіти має право самостійно обирати свою освітню траєкторію, освітню програму для дітей раннього і дошкільного віку, за якою буде працювати педагогічний колектив. Такий перехід до широкого програмового масиву дозволяє визначити конкретному закладу дошкільної освіти власний напрям здоров'язбережувальної, пізнавально-активної, художньо-мовленевої, природничо-екологічної діяльності, патріотичного, громадянського виховання дітей тощо. Дотримання такого принципу варіативності дозволяє певним чином створювати адекватні умови для повноцінного розвитку дитини;
- реалізація особистісно орієнтованого підходу, що передбачає створення засобами дошкільної освіти та інноваційної професійної діяльності педагогів різноманітних можливостей для організації активної, цікавої, радісної, насиченої життєдіяльності кожного вихованця;
- реалізація діяльнісно-компетентного підходу, що передбачає формування у дитини раннього віку компетентностей (здоров'язбережувальної, комунікативної, сенсорно-пізнавальної, художньо-продуктивної та ін.), тобто застосування вмій у різних життєвих ситуаціях;
- усвідомлення вихователями того факту, що дитина раннього віку стає активним учасником освітнього процесу, суб'єктом власної діяльності. Це вимагає від вихователя

необхідності оцінювання наявних оптимальних умов розвитку дітей та створення таких умов для реалізації базових, потенційних можливостей кожної дитини;

- формування фізичної, сенсорної, комунікативної, екологічної культури особистості дитини раннього віку стає процесом усвідомленого залучення до цінностей культури;
- діяльність вихователів спрямовується на задоволення потреб дитини, її інтересів, бажань, що стимулюють пошук дійових засобів їх задоволення;
- забезпечення варіативності педагогічного, виховного впливу на дитину, використання широкого арсеналу різних засобів фізичної культури, сенсорного виховання, ігрової, образотворчої діяльності; впровадження в освітній процес закладу дошкільної освіти інноваційних педагогічних технологій;
- забезпечення адекватного, грамотного співвідношення різноманітних форм освітньої взаємодії, процесів життєдіяльності, самостійної (рухової, художньої та ін.) діяльності дітей раннього віку упродовж дня в умовах закладу дошкільної освіти;
- пріоритетом стає усвідомлення, що основною метою сучасної дошкільної освіти дітей раннього віку в умовах ЗДО має бути забезпечення безпечного і щасливого зростання дитини, забезпечення оздоровчої та розвивальної функції дошкільної освіти, у процесі реалізації яких здійснюватиметься цілісний розвиток особистості.

Таким чином, визначені нами пріоритети у сфері виховання дітей раннього віку засвідчили, що вони набувають значимості основних базових засад організації освітньої взаємодії в умовах ЗДО.

З огляду на вищевикладене, маємо констатувати, що особистісно орієнтовані принципи та цілі виховання дітей інколи залишаються декларативними і не завжди реалізуються на практиці. На підтвердження нашої думки наводимо умовисновки Н. Гавриш про проблеми побудови освітнього процесу в групах раннього віку в закладах дошкільної освіти різного типу:

- перевантаження груп, що унеможлиблює якість освітньої діяльності;
- залишковий принцип розподілу педагогічних кадрів у ЗДО зумовлює незадовільний рівень освітнього процесу;
- заняттєва модель в організації освітнього процесу не відповідає віковим особливостям дітей раннього віку;
- надмірно регламентована організація життєдіяльності (життя за розкладом) не відповідає природному темпоритму життя;

— відсутність партнерських взаємин педагогів і батьків унеможлиблює конструктивну взаємодію (Гавриш, 2021).

Зупинімося конкретніше на найбільш важливих, принципових проблемах освіти дітей раннього віку. Однією із гострих проблем в організації освітнього процесу в групах раннього віку є збільшення кількості дітей в групі. Труднощі і ризик очевидні: недостатньо обладнання, місця для самостійної діяльності дітей, неможливість постійного провітрювання групової кімнати, швидке розповсюдження інфекції, психічне та емоційне перевантаження, роздратованість педагогів і дітей, не завжди педагог може повною мірою створити для кожної дитини ситуацію успіху, захищеності, комфортності, життєрадісності тощо. На жаль, немає наукових досліджень щодо оптимальної кількості дітей раннього віку в групах чи яку кількість дітей може охопити своєю увагою педагог, і з якою кількістю дітей сам педагог буде ефективно діяти, щоб не виникло педагогічної деформації.

Серйозною проблемою є система підготовки фахівців дошкільної освіти та підвищення кваліфікації вихователів. Загальновідомо, що підвищення кваліфікації вихователів дітей раннього віку значною мірою не відповідає професійним інтересам, потребам, мотивам педагогів. Процес підвищення кваліфікації зазвичай орієнтується на формальні показники, а не на якість роботи педагога, реальне володіння ним адекватними освітніми технологіями, володіння особистісно орієнтованими способами взаємодії (Шинкар, 2021).

Підготовка майбутніх вихователів у закладах вищої освіти та педагогічних коледжах теж має певні об'єктивні проблеми. Аналіз освітньо-професійних програм підготовки фахівців дозволяє стверджувати, що зменшується кількість годин навчальних занять, збільшується кількість годин на самостійну роботу, а кількість годин передбачених для консультацій є недостатньою, на керівництво якої години не виділяються. Це не може не відобразитися на зниженні рівня фахової підготовки.

Аналіз практики освіти дітей раннього віку дозволяє виокремити проблему кадрового забезпечення. До освітньої взаємодії з дітьми раннього віку інколи залучаються педагоги, які не мають педагогічної освіти або мають іншу освіту, не володіють методикою виховання дітей раннього віку. Прикметно, що професіоналізм вихователя, рівень його особистісного розвитку, партнерський стиль взаємодії з дітьми раннього віку визначають якість освіти та особливості розвитку особистості дитини. Попри важливість стилю взаємодії педагога з дітьми раннього віку в освітньому процесі, ця проблема залишається недостатньо відрефлексованою ні науковцями, ні практиками.

Важливим напрямом організації освітнього процесу є організація особистісно орієнтованої взаємодії дорослих з дітьми, а також дітей з ровесниками. В освітніх програмах визначено зміст предметних галузей і способи його подачі дітям, а способи міжособистісного спілкування дорослих з дітьми не є предметом уваги.

Просвіта сучасних батьків теж виокремлюється в гостру проблему в контексті виховання дітей раннього віку. Ми переконані, що батькам потрібна кваліфікована педагогічна допомога, науково обґрунтована інформація з різних питань освіти дітей цього віку. Однак освітня взаємодія з батьками часто має формальний характер.

Проблемою є діагностика рівня розвитку дітей раннього віку. З одного боку, надзвичайно важливо визначити рівень розвитку дітей за всіма напрямками освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти. З іншого боку, робота щодо діагностики рівня розвитку (фізичного, психічного, сенсорного, мовленнєвого та ін.) дітей раннього віку передбачає певного упорядкування, системності, спланованості, централізованості тощо. На нашу думку, натеper маємо велику кількість діагностичних методик, які не зовсім доцільно використовують на практиці та які не дають достовірних знань про рівень розвитку дітей раннього віку. Склалася ситуація, коли кожен психолог у закладі дошкільної освіти розробляє (придумує) власні питання, тестові завдання, вправи-тести для дітей або користується розробками різних авторів, які не завжди є теоретично обґрунтованими та практично апробованими, сучасними і доцільними. Тому висновки позиціонують з вказівками на навчання, що вступають у протиріччя з традиційними, основними та популярними освітніми програмами для дітей раннього і дошкільного віку. Принагідно зазначимо, що важливу інформацію про дітей педагоги можуть отримувати щоденно засобом педагогічного спостереження. Спостереження (цілеспрямовані, сплановані, спонтанні) здійснюються у звичній для дітей ситуації, тому вихователі отримують можливість за необхідності корегувати поведінкові реакції і вчинки дитини. У системі діагностики можна виділити контрольні заняття. Для дітей — це звичайне заняття, дидактична гра, малювання, під час якого діти поводяться вільно і звично.

Великого значення має використання з дітьми раннього віку доцільного віку методичного інструментарію. Словесні пояснення і роз'яснення, методичні вказівки, фронтальні способи організації дітей не досягають запланованих освітніх цілей. Ми свідомі того, що установка дорослого на формальне засвоєння дитиною раннього віку знань і умінь, що не відповідають інтересам дитини і віковим можливостям, може стати певним ризиком у розвитку. В такій освітній ситуації дитина не відчуває себе вільно,

активною і суб'єктною, а набуті знання не формують у дітей певну компетентність. Спостерігаємо фактичну націленість на формування у дитини знань, умінь і навичок відповідно до програми без урахування індивідуальних можливостей і потреб дітей. Загальновідомо, що для розвитку дітей раннього віку необхідно забезпечувати певний психолого-педагогічний супровід. У цьому віці дитина повноцінно сприймає тільки те, що для неї цікаво, що влітається у контекст адекватного віку спілкуванню з дорослими та в предметно-практичну діяльність. Критерієм такого засвоєння є не уміня за вимогою дорослого відтворювати певний зразок, а самостійне, ініціативне використання отриманих знань та умінь в грі, спілкуванні з дорослими чи ровесниками, в інших видах дитячої діяльності (руховій, ігровій, музичній, зображувальній та ін.) (Li, 2022).

Відсутність грамотного планування різних форм освітньої взаємодії з дітьми раннього віку певним чином деформує діяльність вихователя та організацію життєдіяльності дітей упродовж дня. Тому виникає певна зарегламентованість дитячої діяльності (відсутність у дитини вибору іграшок, ігор, матеріалів, заміна самоцінних видів дитячої діяльності формальними ігровими прийомами).

У сучасних умовах важливим питанням є формування цифрової компетентності педагогів закладів дошкільної освіти, чого вимагає інноваційний характер освітньої діяльності

закладу дошкільної освіти. Інформаційні ресурси є не лише засобом оперативного зворотного зв'язку між педагогами і батьками, колегами але й важливі для організації і проведення педагогічної діагностики досягнень дітей раннього віку, розповсюдження кращого педагогічного досвіду, допомагають індивідуалізувати освітній процес (технологія доповненої реальності), сприяють підвищенню якості дидактико-методичного супроводу розвитку дітей раннього віку тощо.

Висновки. Таким чином, ураховуючи сучасні пріоритети розвитку дітей раннього віку та актуальні проблеми у сфері освіти дітей раннього віку основними базовими засади якості організації освітнього процесу вважаємо діяльнісний та компетентнісний підходи. Вони визначають ракурс освітнього середовища, в якому пріоритетним параметром є характер, зміст і способи освітньої взаємодії для досягнення цільових орієнтирів. Діяльнісний підхід орієнтує вихователів на спостереження та аналіз поведінки дітей, а не на результати виконання певних завдань. Відзначаємо, що перехід від пріоритетної ролі вихователя до активної суб'єктної позиції дитини в ранньому віці обов'язково передбачає удосконалення змісту освіти дітей раннього віку, забезпечення цілісності освітнього процесу у різних типах закладів дошкільної освіти, удосконалення якості цього процесу, оптимізацію використання різноманітних засобів виховного впливу та методичного інструментарію.

ДЖЕРЕЛА

1. Бех І. Ранній розвиток дитини у сутнісному поданні. URL: <http://ukrdeti.com/rannij-rozvitok-ditini-u-sutnismomu-podanni-vistup-akad-i-d-bexa/> (дата звернення 16.10.2022)
2. Васильєва С. А., Гавриш Н. В., Рагозіна В. В. Виховання дітей раннього віку в закладах дошкільної освіти різних типів: монографія. Кропивницький : ІМЕКС ЛТД, 2012. 226 с.
3. Гавриш Н. Освіта і виховання дітей раннього віку — пріоритетний напрям освітньої політики. Вісник НАПН України, 2021, 3(2). С.1-6 doi: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-1-9>
4. Гавриш Н. В., Рагозіна В. В., Васильєва С. А. Дидактико-методичний супровід освітнього процесу в групах раннього віку. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (199). 2021. С. 19-24. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-199-19-24>
5. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с
6. Рагозіна В. Дитина раннього віку: особливості розвитку. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2015. Вип. 19 (2). С.174-183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2015_19%282%29__18
7. Піроженко Т.О. Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективу. Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Харків. 2018 4(14). С. 6-27.
8. Шинкар Т.Ю. Напрями вдосконалення методичної роботи в закладах дошкільної освіти. *Ricerche scientifiche e metodi dell' loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche*. 2021. 3. 7-12. doi.org/10.36074/logos-12.11.2021.v3.01
9. Broström, S. Care and education: Towards a new paradigm in early childhood education. In *Child and youth care forum* Kluwer Academic Publishers-Plenum Publishers. 2006. Vol. 35, No. 5, pp. 391-409.
10. Li, L. Developing a pedagogy of play: Toddlers' conceptual learning in a PlayWorld. *Early Years*, 2022, 42(3), 278-292.

REFERENCES

1. Bekh I. Rannii rozvytok dytyny u sutnisnomu podanni. URL: <http://ukrdeti.com/rannij-rozvitok-ditini-u-sutnisnomu-podanni-vistup-akad-i-d-bexa/> (data zvernennia 16.10.2022)
2. Vasylieva S. A., Havrysh N. V., Rahoziina V. V. Vykhovannia ditei rannoho viku v zakladakh doshkilnoi osvity riznykh typiv: monohrafiia. Kropyvnytskyi : IMEKS LTD. 2012. 226 s.
3. Havrysh N. Osvita i vykhovannia ditei rannoho viku — priorytetnyi napriam osvitnoi polityky. Visnyk NAPN Ukrainy, 2021, 3(2). S.1-6 doi: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-1-9>
4. Havrysh N. V., Rahoziina V. V., Vasylieva S. A. Dydaktyko-metodychni suprovid osvitnoho protsesu v hrupakh rannoho viku. Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky, (199). 2021. S. 19-24. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-199-19-24>
5. Kontsepsiia osvity ditei rannoho ta doshkilnoho viku. Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy. Kyiv: FOP Ferenets V.B., 2020. 44 s
6. Rahoziina V. Dytyna rannoho viku: osoblyvosti rozvytku. Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi. 2015. Vyp. 19 (2). S.174-183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2015_19%282%29__18
7. Pirozhenko T.O. Yakist doshkilnoi osvity: suchasna sytuatsiia ta pohliad u perspektyvu. Aktualni problemy psykholohii: zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy. Kharkiv. 2018 4(14). S. 6-27.
8. Shynkar T.Iu. Napriamy vdoskonalennia metodychnoi roboty v zakladakh doshkilnoi osvity. Ricerche scientifiche e metodi dellaloro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche. 2021. 3. 7-12. doi.org/10.36074/logos-12.11.2021.v3.01
9. Broström, S. Care and education: Towards a new paradigm in early childhood education. In *Child and youth care forum*. Kluwer Academic Publishers-Plenum Publishers. 2006. Vol. 35, No. 5, pp. 391-409.
10. Li, L. Developing a pedagogy of play: Toddlers' conceptual learning in a PlayWorld. *Early Years*, 2022, 42(3), 278-292.

Harashenko L., Litichenko O., Shynkar T.

ORGANIZATION OF EDUCATIONAL INTERACTION WITH CHILDREN OF EARLY AGE: CURRENT PRACTICE PROBLEMS

The article deals with the current problems of organizing educational interaction with young children. The views of scientists and practitioners regarding optimizing the upbringing and development of young children in the conditions of a preschool educational institution have been studied and summarized. Attention is focused on essential problems that concern specialists regarding the content of education, staffing of preschool education, various forms of educational interaction, and methodical tools. The modern priorities of the development of young children in a preschool educational institution are analyzed. The main basic principles of the quality of the organization of the educational process are activity and competence approaches. Emphasis is placed on the importance of the variability of educational programs for young children. The need to study the state of the educational process in early age groups in a preschool educational institution is substantiated. The basis of the organization of conditions for the integral development of a young child should be an idea of the internal mechanisms of the child's development and the real possibilities of the preschool educational institution to create appropriate conditions. The transition from the priority role of the educator to the active subject position of the child at an early age necessarily involves improving the content of early childhood education, ensuring the integrity and quality of the educational process, and optimizing the psychological and pedagogical support of children's development. It was determined that this process is accompanied by a change in worldview positions and a reorientation of values. It requires a rethinking of the content of education and approaches to the organization of the educational process in a preschool educational institution. It was found that parents do not have complete specific knowledge about the peculiarities of the development of young children, methods and forms of communication with the child, and are interested in competent support from highly qualified teachers. On the basis of theoretical analysis, the role, place, and problems of training preschool education specialists for the implementation of psychological and pedagogical development of young children are determined.

Key words: content of education, holistic development of young children, educational interaction, educational process, activity and competence approaches, psychological and pedagogical support, software and methodological support.

Стаття надійшла до редакції: 15.10.2022р.

Прийнято до друку: 21.10.2022р.